

Kära jämtar och härjedalingar!

Trots att omikronvarianten av coronaviruset dykt upp och ställt till oreda bjuder vi in till årsmöte som vanligt. I skrivande stund har regeringen begränsat antalet deltagare vid privata sammankomster till 20 personer och Storgatan 11 har pausat sin uthyrning och andra aktiviteter till 31 januari till att börja med. Men vi hoppas och tror att restriktionerna har lättat till mars och har planerat för att vi ska kunna träffas på Storgatan 11 i den vanliga lokalen, som redan är bokad sen tidigare lördagen den 12 mars. Om restriktionerna trots allt fortsätter, så måste vi ställa in det ordinarie årsmötet och förfarandet blir likadant som förra året. Då kommer nya instruktioner att sändas till er. En annan tråkig sak: 75-årsjubileet, som vi fick ställa in förra året och hade tänkt flytta till kommande årsmöte, måste vi ställa in helt och hållet. Det är omöjligt att planera för ett stort kalas i rådande osäkra situation och vi får alla se fram emot 80-årsjubileet 2026 istället.

Förra året kunde vi ju inte utse någon **hembygdsstipendiat** eftersom vi inte kunde rösta stadgeenligt. Sannolikt kan vi göra det i år så trots den lite osäkra situationen ber jag er att skicka nomineringsförslag senast **1 mars** till undertecknad. Om vi inte kan utse några

stipendiater i år heller, så finns de kvar till 2023. Tre kandidater finns kvar sedan årsmötet 2020, eftersom varje nominerad kandidat får två chanser. Kandidaternas namn med motiveringar kommer vi som vanligt att skicka med e-post till alla medlemmar efter det att nomineringstiden har gått ut. Samma information kommer också att finnas utskrivnen vid årsmötet för dem, som inte har någon e-post. Det finns möjlighet för den, som inte har e-post, att höra av sig till styrelsen om man vill ha den informationen i förväg.

Under 2021 tog vi inte ut någon medlemsavgift eftersom verksamheten var satt på sparlåga I år har vi däremot planerat att debitera en blygsam summa, men eftersom storleken på **medlemsavgiften för 2022** bestäms på årsmötet, så är vi tacksamma om ni väntar med att betala för detta år tills efter årsmötet, eftersom det annars lätt kan bli missförstånd på olika sätt. Information om beloppet kommer separat snart efter årsmötet.

Jag hoppas verkligen att vi kan ses som vanligt den 12 mars och då kommer ni att få höra ett stycke jämtländsk kvinnohistoria berättas av Marie-Louise Latorre.

Kom ihåg att ta med er Avisen så att ni har alla årsmöteshandlingarna tillgängliga!

Eva

Några bilder från förjulskaffet.

Det är vi som styr och ställer i Gillet:

Ordförande Eva Hjelm (073 690 86 84), evahjelm@bahnhof.se **Vice ordförande** och **Sekreterare** Stefan Halvarsson (468065), stefanhalvarsson4@gmail.com **Skattmästare** Bengt Hjelm (072 250 54 70), bengthjelm@bahnhof.se **Bibliotekarie** Stellan Karlsson (076 309 39 36), stellan.karlsson43@gmail.com **Redaktör och hemsidaansvarig** Jan Enger (070 113 48 32), jan@enger.se, **Gillevärd** Anna Lundin (070 254 00 61), ann.k.lundin@gmail.com

Hemsida: www.jhgille.se e-post: info@jhgille.se Plusgiro: 39 30 09-6

Verksamhetsberättelse för år 2021

Styrelsens sammansättning:

Årsmötet 2021 utsåg Eva Hjelm att vara styrelsens ordförande. Övriga av årsmötet utsedda styrelseledamöter har konstituerat sig som följer: vice ordförande tillika sekreterare Stefan Halvarsson, kassaförvaltare Bengt Hjelm, redaktör Jan Enger, bibliotekarie Stellan Karlsson, gillevärd Anna Lundin

Revisorer: Håkan Hardenborg och Jan Olof Paulsson har varit ordinarie och Björn Sundin suppleant.

Valberedning: Evert Wallström och Karl-Evert Mosten har varit ordinarie.

Antal medlemmar: har under året varit c:a 115

Verksamhet

Styrelsen har under 2021 haft 4 ordinarie möten och 1 konstituerande möte, samtliga protokollförda. Två av de ordinarie mötena har skett i digital form.

Medlemsmöten har varit:

Årsmötet skedde i digital form den 17 maj istället för det stadgeenliga datumet 12 mars. Detta p.g.a. pågående Covid19-pandemi. Ingen mottagare av

Gillet's stipendium kunde utses eftersom röstningsförfarandet inte kunde genomföras enligt stadgarna.

Värmötet ställdes in p.g.a. pandemirestriktioner.

Surströmmingskalaset ägde rum 10 september i pensionärernas hus Storgatan 11. Gäst var Evert Vedung, som berättade om märkvärdigheter i Härjedalen med titeln "Ingen kunde Pater Noster i Ström". Förtäring serverades enligt tradition. Lotterier och allsång skedde som brukligt under ledning av Ando Sundelin och Stefan Halvarsson.

Förjulskaffet ägde rum den 4 december. Vi fick höra Björn Björck berätta om Härjedalsvapnet och kaffe och glögg med tillbehör serverades. Julsånger sjöngs under ledning av Ando Sundelin och PG Norman och Stefan Halvarsson förrättade lotteriet som vanligt

Avisen har utkommit med 4 nummer.

Biblioteket innehåller c:a 140 böcker.

Gillet's hemsida uppdateras regelbundet av redaktören Jan Enger.

Styrelsen

Dagordning för J-H Gilles årsmöte 2022

1. Val av ordförande och sekreterare för mötet
2. Val av protokollsjusterare
3. Fråga om kallelse skett enligt stadgarna
4. Styrelsens verksamhetsberättelse
5. Ekonomisk berättelse
6. Revisionsberättelse
7. Fråga om styrelsens ansvarsfrihet
8. Fråga om disposition av föreningens resultat

9. Årsavgift för 2022
10. Val av styrelseledamöter
11. Val av revisorer
12. Val av valberedning
13. Förslag från styrelsen (verksamhetsplan)
14. Val av hembygdsstipendiat

Valberedningens förslag till styrelse och revisorer lämnas på årsmötet

Bokslut på sidan 4.

Verksamhetsplanering 2022			
Datum	Aktivitet	Plats	Gäst
12 mars	Årsmöte	Storgatan 11	Marie-Louise Latorre
20 maj	Vårsammankomst Surströmmingsfest Förjulskaffe	Storgatan 11	Fyra vänner och en gitarr

Förjulskaftet den 4 december 2021 - Härjeådalsvapnet – hammare eller städ?

H som i Härjeådalen, än en gång därän, nu å Gillets FörjulskaFFE, och närmare bestämt för att åhöra ett föredrag om Härjeådalsvapnet, men om det avsåg landskaps- eller kommunvapnet, ja, därom klarnar det kanske lite mer nedan; hursom, hade närmare trettioalet deltagare församlats i Pensionisternas hus, Storgatan i Upsala, för att få närmare insikter i ämnet om vad som egentligen avses med detta av Gillet varmt omhuldade vapen.

Det var för dagen medlemmen, Frösöbördige **Björn Björck**, som till datoriserade ljusbilder högst insiktsfullt redogjorde för ämnet ifråga. Men först lite historik:

Länstidningen Östersund (LT) skrev den 18 mars 2013 bl.a. följande. "Länsstyrelsen beslutar att den beskrivning som gällt för Härjedalens landskapsvapen sedan 1935, ska ändras för att bättre stämma med historien bakom landskapsvapnet". När Härjeådalen 1645 kom i svensk ägo fanns inget vapen för landskapet, men från 1647 finns ett sigill belagt och dess bild omnämns som vapen vid slutet av 1700-talet. Där är redskapen placerade helt annorlunda och dessutom ingår ett städ. Först 1885 fastställdes en formell vapenbeskrivning" av Kungl. Maj:t. Vidare: "1935 fastställdes den vapenbeskrivning som gällt fram till nu. Erik J Bergström har dock reagerat på beskrivningen och vände sig först till Härjedalens kommun som skickade frågan till länsstyrelsen." Efter remisser till Riksarkivet och Heraldiska nämnden, konstaterades att "de argument och framför allt de vapenbilder från 1700- och 1800-talen som framförts av Erik J Bergström är övertygande".

Så långt LT. Nu gällande blasonering (beskrivning i text av vapen) kom därmed att bli: "I fält av silver ett, med ett rött ämnesjärn belagt, ovanifrån sett svart **städ** med hornet nedåt och åtföljt till höger av en svart smidestång och till vänster av två stolpvis ställda svarta smideshammare med röda skaft, den övre störtad".

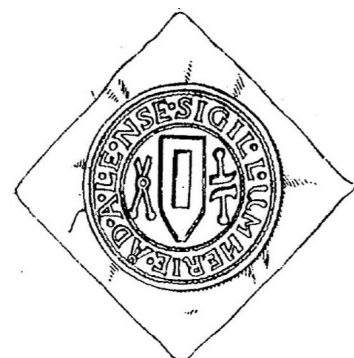
Med utgångspunkt i ovanstående, och vapenbeskrivningen från 1935 "I fält av silver en framifrån sedd svart **räckhammare** med röd skaftända, åtföljd till höger av en svart smides-tång och till vänster av två stolpvis ordnade och ställda svarta smideshammare med röda skaft, den övre störtad", tog Björck upp frågan om det nuvarande vapnet egentligast avser en räckhammare (som 1935) eller ett städ (som fr.o.m. 2013). Vad talar för och emot?

Blästerugns- och myrmalmsframställning har, utöver i Ljusnedal, varit vanlig i Härjeådalen, så bl.a. med s.k. knipphammare i, såvitt känt, Sveg och Älvros. Redan på 1500-talet betalades också skatt för järnframställning i landskapet till Bergen i Norge. Förekomsten av järnframställning framgår också av manufakturlängder, t.ex. år 1766. Hammarhuvudena, där sådana förekommit, har varit rejäla doningar, med vikter på hundratals kilon, fästade i sin tur upptill i stadiga hävstänger, som kunnat svänga hammarhuvudet upp och ned mot under stående städ, där smidesjärnet bearbetats. Dessa hammarhuvuden – med urtag för hävstångsarmen – liknar på ett anslående sätt den stiliserade mittdelen av vapnet, med dess urtag.

Angivna förhållanden talar **för** att det är ett hammarhuvud i vapnet. **Mot** att det är ett städ i nuvarande utformning (med urtag) kan vidare anföras, att ett städ på ovensidan är slätt, har inte något urtag; här måste den som smider kunna med en tång hålla i smidesjärnet och med hammare i sin andra hand bearbeta detsamma, på plant underlag. Exempel på vad som angetts vara städ med urtag finns, men det torde då snarare röra sig om ett hammarhuvud. – Sammantaget talar övervägande skäl för att vapnets mittfigur därför återger ett hammarhuvud.

Därtill kommer, att det från 1647 finns ett sigill, vars bild omnämns som vapen i slutet av 1700-talet. Där är redskapen placerade annorlunda, och ett städ ingår i bilden. I sammanhanget kan jämförelse anställas med sigillet å Härjeådalens domsaga, med landskapsvapnet å Norrlands nations fasad, och inte minst med sammanbindningsbanan å riksdagshusets i Stockholm innertak; i samtliga dessa fall rör det sig om figurer med städ på kubbe, sedd från sidan, och övriga tillbehör (tänger och hammare).

Frågan om hammarhuvud eller städ i vapnet är något som den gode Björck i slutändan besvarar med ett non liquet; det är inte klart. Envar torde få bilda sin egen uppfattning. Klart är dock, att det nuvarande vapnet från 2013 är ett vapen för Härjeådalens kommun, **inte** ett landskapsvapen. Varför? Jo, kommunen är geografiskt inte detsamma som landskapet. Sålunda omfattar landskapet en del av även Bergs kommun, och Härjeådalens kommun innefattar även socknarna

Sigillavtryck från 1647

Ytterhogdal och Ängersjö i Hälsingland.

Tilllägg: Härjeådalen är det enda landskapet som i sitt vapen återger redskap.

För sin högst intressanta framställning avtackades Björcken med en pava dryck av märket Auchentoshan, eller på jamska Aersenstårs(ch)an.

Därutöver förevar sedvanlig spis, glögg, kaffe, saffransbröd och pepparkaka. Till tombolalotteriet, med idel högvinster, hade **Anna Lundin** bakat och donerat ett antal utsökta pepparkakshus.

Stefan Halvarsson

JÄMTLANDS-HÄRJEDALENS GILLE UPPSALA

Bokslut för 2021

RESULTATRÄKNING	2021	2020	BALANSRÄKNING	2021	2020
Intäkter			Tillgångar		
Medlemsavgifter	500	10900	Kassa	1457	790
Sammankomster	10100	5420	Plusgiro	11401	16559
Bidrag till Hembygdsfonden	0	0	SHB Affärskonto	15250	15250
Övriga intäkter	0	100	Nordea Sparkonto	57195	57195
SUMMA	10600	16420	Sångböcker	2035	2285
			SUMMA	87338	92079
Kostnader			Skulder och eget kapital		
Stipendium	0	6000	kapital		
			Hembygdsfond	817	817
Sammankomster	9890	4039	Fritt eget kapital	86521	91262
Övriga kostnader	5451	6460	SUMMA	87338	92079
SUMMA	15341	16499			
RESULTAT	-4741	-79			

Not. Medlemsavgifter 500 kr inbetalda 2021 men avser 2022

Kallelse till årsmöte

lördag 12 mars 2022

kl 18.30 i Pensionärernas Hus, Storgatan 11

”Berättelsen om farmor Emma”

Vi får höra Marie-Louise Latorre

Smörgåstårta, vin, öl eller alkoholfritt alternativ samt kaffe och kaka serveras till ett pris av 120 kr/person.

Anmälan senast 5 mars till Anna Lundin,
gillevard@jhgille.se eller tel. 070 254 00 61

Betala gärna i förväg till vårt plusgiro 39 30 09-6